

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 27. juna 2022.godine
Br.ref.:RK 2017/22

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI234/21

Podnosilac

N.P.N "Çlirimi"

Ocena ustavnosti obaveštenja

[KMLC. br. 88/2021] Kancelarije Glavnog državnog tužioca od 20. avgusta
2021. godine i rešenja [Ac. br. 4462/20] Apelacionog suda u Prištini od 25.
maja 2021. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo N.P.N. "Çlirimi", sa vlasnikom Salijom Dakajem iz sela Koriša, opština Prizren, koga zastupa advokat Bajram Morina iz Đakovice (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava obaveštenje [KMLC. br. 88/2021] Kancelarije Glavnog državnog tužioca od 20. avgusta 2021. godine i rešenje [Ac. br. 4462/20] Apelacionog suda u Prištini (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 25. maja 2021. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti obaveštenja [KMLC. br. 88/2021] Kancelarije Glavnog državnog tužioca i gore navedenog rešenja, kojima se navodi da su podnosiocu zahteva povređena prava zagarantovana članom 7. [Vrednosti], 21. [Opšta načela], 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 4, člana 21. [Opšta načela] i stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 29. decembra 2021. godine, Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) je primio zahtev podnosioca, koji je on podneo pošti 25. decembra 2021. godine.
6. Dana 10. januara 2022. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Remziu Istrefi-Peci za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërxhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Safet Hoxha i Radomir Laban, članovi.
7. Dana 11. januara 2022. godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca zahteva o registraciji zahteva i kopiju zahteva dostavio Kancelariji Glavnog državnog tužioca i Apelacionom sudu.
8. Dana 08. juna 2022. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Na osnovu spisa predmeta, podnosilac zahteva vodi spor sa kompanijom Excom Sh.p.k sa sedištem u Prištini (u daljem tekstu: Excom), gde navodi da Excom nije izmirio dug prema njemu u iznosu od 3.992.708,44 (tri miliona devetsto devedeset dve hiljade sedamsto osam evra i četrdeset četiri centa) evra.
10. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je podneo predlog za izvršenje privatnom izvršitelju Fadilu Hoxhi, izvršitelj za teritoriju Osnovnog suda u Prištini (u daljem tekstu: privatni izvršitelj), gde je tražio da se usvoji predlog za izvršenje protiv dužnika Excom za realizaciju zahteva u gotovini u iznosu od 3.992.708,44 (tri miliona devetsto devedeset dve hiljade sedamsto osam evra i četrdeset četiri centa) evra.
11. Dana 6. juna 2018. godine, privatni izvršitelj je, nalogom za izvršenje [P. br. 695/2018], usvojio predlog za izvršenje podnosioca zahteva, kojim je odredio izvršenje i obavezao dužnika Excoma da isplati podnosiocu zahteva iznos od 3.992.708,44 (tri miliona

devetsto devedeset dve hiljade sedamsto osam evra i četrdeset četiri centa) evra, sa zakonskom kamatom od dana odobravanja izvršenja do konačne isplate na ime neplaćanja duga po osnovu računa navedenih u predlogu za izvršenje poverioca, kao i troškove izvršnog postupka.

12. Dana 12. juna 2018. godine, dužnik Excom je podneo prigovor Osnovnom sudu u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud) protiv naloga za izvršenje [P. br. 695/2018] od 6. juna 2018. godine privatnog izvršitelja.
13. Dana 24. jula 2020. godine, Osnovni sud je, rešenjem [PPP. br. 737/18], usvojio, kao potpuno, osnovan prigovor dužnika Excoma i ukinuo nalog za izvršenje [P. br. 695/2018] od 6. juna 2018. godine privatnog izvršitelja.
14. Dana 29. avgusta 2020. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu na rešenje Osnovnog suda, tražeći da se ukinе i preinači rešenje [PPP. br. 737/18] Osnovnog suda, tako da se odbije u celosti prigovor dužnika Excoma, a da se nalog za izvršenje privatnog izvršitelja potvrdi u celosti, kao osnovan.
15. Dana 25. maja 2021. godine, Apelacioni sud je, rešenjem [Ac. br. 4662/20], odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio rešenje [PPP. br. 737/18] od 24. jula 2020. godine Osnovnog suda.
16. Dana 26. jula 2021. godine, podnosilac zahteva je podneo predlog za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti pred Kancelarijom glavnog državnog tužioca.
17. Dana 20. avgusta 2021. godine, Kancelarija Glavnog državnog tužioca, obaveštenjem [KMLC. br. 88/2021], nije usvojila predlog za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti koji je podneo podnosilac zahteva.

Navodi podnosioca

18. Podnosilac zahteva navodi pred Sudom da je rešenje Osnovnog suda [PPP. br. 737/18], rešenje Apelacionog suda [Ac. br. 4662/20] i obaveštenje [KMLC. br. 88/2021] Kancelarije Glavnog državnog tužioca doneto uz povredu njegovih osnovnih prava i sloboda zagarantovana članom 7. [Vrednosti], 21. [Opšta načela], 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava.
19. Podnosilac zahteva navodi da Apelacioni sud *"nije meritorno odlučio i nije dao konkretan (jasan) odgovor u vezi sa navodima poverioca iznetim u njegovoj žalbi od 29.08.2020. godine, iako je bio obavezan da to uradi prema službenoj dužnosti, pa je shodno tome, postupio u suprotnosti sa odredbama člana 194. Zakona o parničnom postupku koji je primenjiv prema osnovi člana 17. ZIP-a, jer da je meritorno i na osnovu zakona na snazi odlučio u vezi sa žalbenim navodima poverioca utvrdio bi da je prigovor dužnika od 13.06.2018. godine neosnovan i da je prvostepeni sud u suprotnosti sa zakonom na snazi ukinuo nalog za izvršenje privatnog izvršioca"*.
20. Podnosilac zahteva dalje ističe da u rešenju Apelacionog suda nedostaju pravni razlozi za odbijanje njegove žalbe, jer je, kako on naglašava, *"drugostepeni sud potvrdio rešenje prvostepenog suda, iako je prvostepeni sud pogrešno primenio i na štetu poverioca materijalno pravo i to pogrešno utvrđujući da se navodno u vezi sa predmetom izvršnog postupka sprovode dva sudska predmeta navodno za istu pravnu stvar kao u izvršnom postupku, jer se čitanjem faktura poverioca koji su priloženi u predlogu za izvršenje i tužbi dužnika registrovanih u Osnovnom sudu u Prištini-Departman za privredna pitanja sa brojem me IV. EK. br. 426/18, utvrđuje*

da je predmet tužbe dužnika naknada štete – kazne za kašnjenje u izvođenju radova, okolnost koja se potvrđuje čitanjem tužbe dužnika”.

21. Podnosilac zahteva navodi da su i prvostepeni i drugostepeni sud izvršili negativnu selekciju činjenica – dokaza u izveštajima i na njegovu štetu, pošto su u konkretnom slučaju u ovom postupku oba suda favorizovala dužnika za sada iz nepoznatih razloga poveriocu, a zapostavili su materijalne dokaze i navode poverioca navedene u njegovim podnescima podnetim pred oba suda koji su obrazloženi brojnim pravnim i činjeničnim argumentima. Podnosilac zahteva dalje ističe da je „na osnovu odredaba člana 37. ZIP-a propisano: *„Kada se predlog o izvršenju podnosi na osnovu verodostojne isprave (kao što se desilo u konkretnom slučaju), dovoljno je da se predlogu prilaže takva isprava u originalu ili njena kopija overena shodno zakonu“*, dok je odredbama člana 29 stav 3 ZIP-a propisano: *„Verodostojna isprava je podobna za izvršenje ukoliko su na njoj naznačeni poverilac i dužnik izvršenja, kao i predmet, vrsta, iznos i vreme ispunjenja novčane obaveze“*, a te uslove je ispunio poverilac na osnovu nesporne činjenice da je poverilac svom predlogu za izvršenje priložio i kopije gore navedenih faktura overenih kod javnog beležnika u kojima su precizirani podaci propisani u skladu sa gore navedenim odredbama, te su kao takvi pogodni za izvršenje, ali je i ta činjenica zanemarena od strane prvostepenog suda iz nepoznatih razloga za poverioca, međutim, ova činjenica nije sprečila Apelacioni sud da odbije žalbu poverioca i potvrdi rešenje prvostepenog suda”.
22. Prema podnosiocu zahteva, nalog za izvršenje privatnog izvršitelja [P. 695/18] od 6. juna 2018. godine, kojim je naloženo dužniku Excomu da podnosiocu zahteva isplati iznos preciziran u nalogu za izvršenje, koji je ukinuo Osnovni sud prema podnosiocu zahteva neuredno, jer je nalog bio uredan, kao takvog Osnovni sud je trebalo da ga potvrdi, a ne ukine. Podnosilac zahteva dalje ističe da prigovor dužnika ne sadrži nijedan od razloga iz člana 71. Zakona o izvršnom postupku za usvajanje prigovora, čime se, prema njemu, potvrđuje da je Apelacioni sud bez ikakvog pravnog osnova potvrdio rešenje Osnovnog suda. Podnosilac zahteva ističe da je „*drugostepeni sud potvrdio rešenje prvostepenog suda, iako je ovaj sud odlučio kao da je odlučivao u parničnom postupku i to u suprotnosti sa zakonskim odredbama ZIP-a, okolnost koja se potvrđuje i čitanjem dela obrazloženja rešenja kojim je odlučeno u Apelacionom sudu o žalbama u izvršnom postupku*”. S tim u vezi, on se poziva na neke od odluka Apelacionog suda, parafrizirajući delove tih odluka.
23. Podnosilac zahteva dalje ističe da su navodi dužnika da mu duguje određeni iznos novca, koje je Osnovni sud smatrao verodostojnim, potpuno neosnovani, jer se, prema njemu, zasnivaju na osporenim veštačenjima finansijskog i građevinskog stručnjaka koja nisu izvedena kao dokaz u izvršnom postupku, već su bila predmet izvođenja u parničnom postupku.
24. Podnosilac zahteva navodi da je Apelacioni sud potvrdio rešenje Osnovnog suda, iako je taj sud doneo jednostrano rešenje, i bez pravnog osnova je (i) usvojio prigovor dužnika, iako ne sadrži nijedan od razloga navedenih u članu 71. ZPP-a; (ii) obrazložio svoje rešenje opštim obrazloženjem - nije pravilno ocenio dokaze i činjenice; (iii) utvrdio da je navodno kredit ugašen u skladu sa odredbama člana 71 stav 1.8 ZIP-a; (iv) poklonio veru izjavi dužnikovog punomoćnika datoj na poslednjem ročištu u kojoj je istakao da je navodno isplatio dug poveriocu; (v) pod uticajem izjave bez pokrića i bez zasnivanja na materijalnim dokazima punomoćnika o navodnoj isplati faktura.
25. Prema podnosiocu zahteva: „*Drugostepeni sud je potvrdio rešenje prvostepenog suda, iako je ovaj sud odlučio kao da odlučuje u parničnom postupku, i to u suprotnosti sa zakonskim odredbama ZIP-a, okolnost koja se potvrđuje i čitanjem dela obrazloženja rešenja kojima je odlučeno u Apelacionom sudu o žalbama u izvršnom postupku*”. U

tom smislu, podnosilac zahteva se poziva na nekoliko odluka Apelacionog suda, kao što su sledeća rešenja Apelacionog suda: Ac. br. 88/17 od 27.07.2017. godine; Ac. br. 2060/2015 od 12.11.2015. godine; Ac. br. 6091/19 od 29.06.2020. godine; Ac. br. 3007/od 21.01.2020. godine; Ac. br. 2631/2019 od 16.01.2020. godine; Ac. br. 3988/2016 od 07.09.2017. godine.

26. Podnosilac zahteva dalje ističe da je ozbiljno oštećen rešenjima prvostepenog i drugostepenog suda, te da se iz tog razloga obratio Kancelariji Glavnog državnog tužioca sa predlogom za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti, međutim, prema njemu, Državni tužilac je, obaveštenjem KMLC br. 88/2021 od 20. avgusta 2021. godine, obavestio podnosioca zahteva da ne postoje dovoljni zakonski razlozi za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti prema članu 247 stav 247.1 tačka a) i tačka b) Zakona o parničnom postupku, pa je podnosilac zahteva istakao: „*Zbog toga sam odlučio da podnesem ovaj zahtev Ustavnom sudu, zbog povrede važećeg zakona na štetu poverioca i povrede ljudskih prava zagarantovanih Ustavom Kosova*”.
27. Podnosilac zahteva na kraju traži od Suda da: (i) ukine obaveštenje [KMLC. br. 88/2021] od 20. avgusta 2021. godine Kancelarije Glavnog državnog tužioca, rešenje [Ac. br. 4462/20] od 25. maja 2021. godine Apelacionog suda i rešenje [PPP. br. 737/18] od 24. jula 2020. godine Osnovnog suda i da stvar vrati na preispitivanje i presuđivanje; (ii) da vrati predmet Apelacionom sudu koji će ponovo odlučiti u vezi sa žalbom od 28. avgusta 2020. godine koja je uložena protiv rešenja Osnovnog suda [PPP. br. 737/18] od 24. jula 2020. godine.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 7 [Vrednosti]

1. *Ustavni red Republike Kosovo se zasniva na načelima slobode, mira, demokratije, jednakosti, poštovanja ljudskih prava i sloboda i vladavine zakona, nediskriminacije, imovinskog prava, zaštite sredine, društvenog prava, pluralizma, podele državne vlasti i tržišne ekonomije.*
2. *Republika Kosovo obezbeđuje jednakost polova kao osnovnu vrednost za razvoj demokratskog društva, jednake mogućnosti učešća žena i muškaraca u politički, ekonomski, društveni i kulturni život i sve ostale oblasti društvenog života.*

Član 21 [Opšta načela]

1. *Ljudska prava i osnovne slobode su neodvojiva, neotuđiva i neosporiva i čine osnov pravnog reda Republike Kosovo.*
2. *Republika Kosovo štiti i garantuje ljudska prava i osnovne slobode, predviđene ovim Ustavom.*
3. *Svi su dužni da poštuju prava i osnovne slobode ostalih.*
4. *Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva.*

Član 24 [Jednakost pred zakonom]

1. *Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.*
2. *Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.*
3. *Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovoditi samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.*

Član 31 **[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]**

1. *Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
2. *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda".*
[...]

Član 53 **[Tumačenje odredbi ljudskih prava]**

Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.

Član 54 **[Sudska zaštita prava]**

Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.

ZAKON BR. 04/L-139 O IZVRŠNOM POSTUPKU

Član 68 **Vanredni pravni lekovi**

1. *Nije dozvoljena revizija niti ponavljanje postupka u izvršnom postupku.*
2. *Povratak na prethodno stanje dozvoljeno je samo u slučaju ne očuvanja rokova za podnošenje prigovora i žalbe protiv izvršivih odluka za prinudno izvršenje.*

Ocena prihvatljivosti zahteva

28. *Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.*
29. *U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:*

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

30. Sud se takođe poziva na stav 4 člana 21. [Opšta načela] Ustava, koji propisuje:

“4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva”.

31. Sud prvo primećuje da u skladu sa stavom 4 člana 21. Ustava, podnosilac zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu, pozivajući se na navodne povrede njegovih osnovnih prava i sloboda, koja važe pojedince i pravna lica (vidi, slučaj Ustavnog suda br. KI41/09, podnosilac zahteva: *Univerzitet AAB-RIINVEST L.L.C.*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. februara 2010. godine, stav 14; i KI35/18, podnosilac zahteva: *“Bayerische Versicherungsverband”*, presuda od 11. decembra 2019. godine, stav 40).
32. Sud takođe utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava akt javnog organa, odnosno obaveštenje [KMLC. br. 88/2021] Kancelarije Glavnog državnog tužioca od 20. avgusta 2021. godine i rešenje [Ac. br. 4462/20] Apelacionog suda od 25. maja 2021. godine.
33. Sud se dalje poziva na članove 47. [Individualni zahtevi] i 48. [Tačnost podneska] Zakona, koji propisuju:

Član 47
[Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48
[Tačnost podneska]

Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.

34. Sud takođe razmatra da li su ispunjeni uslovi propisani članom 49. [Rokovi] Zakona i pravilom 39 [Kriterijum o prihvatljivosti], odnosno stavovima (1) (b) i (c) Poslovnika. Oni propisuju sledeće:

Član 49. Zakona
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...”.

Pravilo 39 Poslovnika
[Kriterijum o prihvatljivosti]

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

b) ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke;

c) ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, i [...].”

35. U tom kontekstu, Sud podseća da po pravilu rok od 4 (četiri) meseca počinje od „konačne odluke“ u procesu iscrpljivanja pravnih sredstava kojom je odbijen zahtev podnosioca (vidi, *mutatis mutandis*, slučajeve ESLJP-a: *Gavrilov protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije*, odluka od 1. jula 2014. godine, stav 25, i *Paul i Audrey Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija br. 46477/99, odluka od 14. marta 2002. godine).
36. Sud takođe podseća da podnosilac zahteva mora da iscrpi sva pravna sredstva za koja se očekuje da budu delotvorna i dovoljna. Sud može uzeti u obzir samo delotvorna pravna sredstva, jer podnosilac zahteva ne može da produži stroge rokove propisane Zakonom i Poslovníkom, pokušavajući da primeni pravna sredstva koji nisu delotvorna u obezbeđivanju zaštite njegovih prava na koja se podnosilac zahteva žali (vidi, *mutatis mutandis*, slučajeve ESLJP-a: *Gavrilov protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije*, gore citiran, stav 25, i *Fernie protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija nr.14881/04 odluka od 5. januara 2006. godine). U pogledu gore navedenih uslova, Sud prvo ocenjuje da su zahtev za iscrpljivanje pravnih sredstava i uslov da se zahtev podnese u roku od 4 (četiri) meseca usko povezani (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a: *Jeronović protiv Latvije*, aplikacija br.44898/10, presuda od 6. juna 2016. godine, stav 75).
37. U tom smislu, Sud će dalje oceniti da li je u okolnostima ovog slučaja obaveštenje [KMLC. br. 88/2021] Kancelarije Glavnog državnog tužioca od 20. avgusta 2021. godine bilo delotvorno pravno sredstvo u vezi sa navodima podnosioca zahteva o ustavnoj povredi. Odgovor na ovo pitanje će biti odlučujuće za ocenu da li je zahtev podnosioca podnet u roku od 4 (četiri) meseca.
38. S tim u vezi, Sud primećuje da je u ovom slučaju postupak protiv podnosioca zahteva, koji je sproveden pred redovnim sudovima u vezi sa zakonitošću naloga za izvršenje [P. br. 695/2018] i pitanjem izvršenja spornih faktura, sproveden pred dva sudska stepena, odnosno pred Osnovnim sudom i Apelacionim sudom, što je rezultiralo donošenjem rešenja Apelacionog suda [Ac. br. 4462/20] od 25. maja 2021. godine.
39. Prema članu 68. (Vanredni pravni lekovi) Zakona o izvršnom postupku je propisano: “Nije dozvoljena revizija niti ponavljanje postupka u izvršnom postupku”. Stoga, podnosilac zahteva nije imao pravno sredstvo na raspolaganju koje je mogao da iskoristi “lično” da bi osporio gore navedeno rešenje Apelacionog suda pred Vrhovnim sudom.
40. Međutim, nakon prijema rešenja Apelacionog suda, podnosilac zahteva se obratio Kancelariji Glavnog državnog tužioca, sa predlogom da poslednje navedeni podnese na ime podnosioca zahtev za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom protiv rešenja Apelacionog suda. S tim u vezi, Sud ističe da je ovaj zahtev u potpunoj diskreciji Kancelarije Glavnog državnog tužioca.
41. S tim u vezi, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojom je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredaba ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i

slobode zagarantovane Ustavom, EKLJP ne zahteva da se diskreciona pravna sredstva ili pravna sredstva koja nisu direktno dostupna podnosioca zahteva i koja zavise od diskrecionog prava medijatora, kao što je slučaj sa zahtevom pred Kancelarijom Glavnog državnog tužioca, iscrpe pre nego što se podnosioci zahteva obrate ESLJP-u (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a: *X i drugi protiv Letonije*, odluka od 6. juna 2008. godine, stav 20 i tu navedene reference; vidi, takođe, slučaj Suda: KI174/20, podnosilac zahteva: *DE-KO SH.p.k.*, rešenje o neprihvatljivosti od 25. februara 2021. godine, stav 38).

42. Konkretnije, što se tiče sličnih predloga, poput predloga iznetog pred Kancelarijom Državnog tužioca od koga se zahteva da podnese zahtev za zaštitu zakonitosti pred pravosudnim organima u ime podnosioca zahteva, ESLJP ih je rešavao u slučaju *Lepojić protiv Srbije*. U ovom slučaju, ESLJP je ocenio da li je predlog podnet državnom tužiocu, kojim se od njega zahtevalo da podnese zahtev za zaštitu zakonitosti, delotvorno pravno sredstvo, i istakao da „[ESLJP nalazi da je jedino javni tužilac mogao uložiti [zahtev za zaštitu zakonitosti] u ime podnosioca predstavke i, štaviše, da on ima potpuno diskreciono pravo da li da to učini ili ne. Dok je podnosilac predstavke mogao tražiti takvu meru, on svakako nema pravo po zakonu da lično koristi ovo pravno sredstvo [zahtev za zaštitu zakonitosti [...]]. Zahtev za zaštitu zakonitosti, iz tih razloga, nije bio delotvoran [...]]“ (vidi, slučaj ESLJP-a *Lepojić protiv Srbije*, aplikacija br.13909/05, presuda od 6. novembra 2007. godine, stav 54; vidi i slučaj Suda: KI174/20, gore citiran, stav 39).
43. Takođe, pozivajući se na ovu sudsku praksu (slučaj ESLJP-a: *Lepojić protiv Srbije*), ESLJP u slučaju *Stojanovski protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije* nije uzeo u obzir obaveštenje državnog tužioca u svrhu izračunavanja vremenskog roka kada je poslednje navedeni utvrdio da nema dovoljno osnova za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu Makedonije. ESLJP je u ovom slučaju istakao da „zahtev podnosioca predstavke pred javnim tužiocem nije sredstvo za iscrpljivanje u svrhu [EKLJP-a]. Shodno tome, vremenski rok za iscrpljivanje tog pravnog sredstva ne zaustavlja isticanje roka od 6 (šest) meseci [za podnošenje zahteva ESLJP-u u vezi sa odlukom Apelacionog suda]“ i shodno tome, ESLJP je utvrdio da zahtev podnosioca nije podnet u propisanom roku (vidi: slučaj ESLJP-a: *Stojanovski protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije*, aplikacija br.1431/03, odluka od 16. septembra 2008. godine). U sličnim okolnostima, ESLJP je zauzeo isti stav i u slučaju *Knapić protiv Hrvatske* (vidi: slučaj ESLJP-a *Knapić protiv Hrvatske*, aplikacija br.2839/08, odluka od 4. juna 2009. godine).
44. Sud, međutim, podseća da njegova sudska praksa takođe priznaje i slučajeve u kojima je ocenjena ustavnost obaveštenja državnog tužioca, kojima nije usvojen zahtev strana za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti u njihovu korist. S tim u vezi, Sud se poziva na svoj slučaj br. KI42/18, podnositeljka zahteva: *Asija Muslija*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. marta 2020. godine, gde je ocenio navode podnositeljke zahteva o ustavnoj povredi obaveštenja državnog tužioca, zasnivajući se i na slučaju ESLJP-a: *Gorou protiv Grčke* (br. 2), aplikacija br.12686/03, presuda od 20. marta 2009. godine).
45. Međutim, gore navedeni slučaj, KI42/18, se razlikuje od ovog slučaja. U tom kontekstu, Sud podseća da je u gore navedenom slučaju, KI42/18, podnositeljka zahteva osporila obaveštenje KMLC br. 09/2018 Glavnog državnog tužioca od 2. marta 2018. godine, argumentujući kako su joj ovim obaveštenjem povređena ustavna prava, što je bilo povezano, između ostalog, i sa nedostatkom navodnog obrazloženja osporenog obaveštenja Glavnog državnog tužioca. Dok što se tiče rešenja AC. br. 3538/2017 Apelacionog suda Republike Kosovo od 8. decembra 2017. godine, koje je takođe osporeno u slučaju KI42/18, kao glavni navod je bilo neutvrđivanje činjenice od strane

- Apelacionog suda da podnositeljka zahteva nije potpisala ugovor o hipoteci od 2. decembra 2011. godine. Zahtev podnositeljke u slučaju KI42/18 u vezi sa rešenjem AC. br. 3538/2017 Apelacionog suda, odvojeno od obaveštenja Kancelarije Glavnog državnog tužioca, podnet je Sudu takođe u roku propisanom Zakonom i Poslovníkom.
46. Međutim, u ovom slučaju, podnosilac zahteva ne iznosi konkretne navode u vezi sa razlozima datim u obaveštenju Kancelarije Glavnog državnog tužioca i kako je obaveštenje poslednje navedenog da ne podnosi zahtev za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom povredilo ustavna prava podnosioca zahteva. Navodi podnosioca u ovom zahtevu se odnose na navode da je *„prigovor dužnika od 13.06.2018. godine neosnovan i da je prvostepeni sud ukinuo u suprotnosti sa važećim zakonom nalog za izvršenje privatnog izvršitelja”*.
47. Sud primećuje da je ove navode razmatrao Apelacioni sud, a ne Kancelarija državnog tužioca. Poslednje navedeni je, u stvari, samo odlučio da li su ispunjeni zakonski uslovi za podnošenje takvog zahteva pred Vrhovnim sudom.
48. S tim u vezi, Sud podseća da je u obaveštenju [KMLC. br. 88/2021] od 20. avgusta 2021. godine, Kancelarija Glavnog državnog tužioca obavestila podnosioca zahteva da je odbijen njegov predlog za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti protiv rešenja Osnovnog suda [PPP. br. 783/2019] od 24. jula 2020. godine i rešenja Apelacionog suda [Ac. br. 4662/2020] od 25. maja 2021. godine, jer je smatrala da za tako nešto nisu ispunjeni zakonski uslovi za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti, predviđeni Zakonom o parničnom postupku, odnosno *prema odredbi člana 247.1 tačke a) i b)*.
49. Stoga, na osnovu prakse ESLJP-a, Sud podseća da, u konkretnom slučaju, zahtev za zaštitu zakonitosti preko državnog tužioca, osim što je u diskreciji poslednje navedenog, državni tužilac može da podnese samo ako su ispunjeni zakonski propisani uslovi. Takođe, navodi podnosioca zahteva se odnose na način na koji su Osnovni sud i Apelacioni sud primenili zakon prilikom odlučivanja o zakonitosti naloga za izvršenje i pravnom statusu spornih faktura. Podnosilac zahteva štaviše ne iznosi konkretne navode u vezi sa obaveštenjem Kancelarije Glavnog državnog tužioca, već podnosi Sudu iste navode koje je podneo i u rešenju Apelacionog suda [Ac. br. 4662/2020], koje Kancelarija Glavnog državnog tužioca nije bila nadležna da rešava, jer je ovlašćena samo da podnese zahtev za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom, a ne da ocenjuje povrede zakona koje je počinio Apelacioni sud. Stoga, u vezi sa ovim navodima, u slučaju podnosioca zahteva, nakon prijema rešenja Apelacionog suda [Ac. br. 4662/2020] od 25. maja 2021. godine, podnosioca ništa nije sprečilo da se obrati Ustavnom sudu.
50. Stoga, Sud ocenjuje da se *„poslednja odluka“* u skladu sa članom 49. Zakona u vezi sa postupcima u vezi sa spornim fakturama za koje je izdat nalog za izvršenje smatra rešenje Apelacionog suda [Ac. br. 4662/2020] od 25. maja 2021. godine, kojim je odbijena žalba podnosioca zahteva protiv rešenja Osnovnog suda [PPP. br. 783/2019] od 24. jula 2020. godine (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a: *Paul i Audrey Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija br.46477/99, odluka od 14. marta 2002. godine; vidi, slučaj Suda: KI115/20, podnosilac zahteva: *Muharem Rama*, rešenje o neprihvatljivosti od 2. decembra 2021. godine, stav 51).
51. S tim u vezi, Sud podseća da je rešenje Apelacionog suda [Ac. br. 4662/2020] doneto 25. maja 2021. godine. Na prvoj strani rešenja Apelacionog suda, koje se nalazi u spisima predmeta, podnosilac zahteva je napisao datum njegovog prijema, a ispostavilo se da je to 21. jun 2021. godine. U tom smislu, Sud primećuje da je vreme između prijema rešenja i datuma podnošenja njegovog zahteva, 29. decembra 2021. godine, Ustavnom sudu, prešlo rok od 4 (četiri) meseca.

52. Shodno tome, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca u vezi sa rešenjem Apelacionog suda [Ac. br. 4662/2020] od 25. maja 2021. godine podnet nakon zakonskog roka od 4 (četiri) meseca.
53. Sud podseća da je svrha zakonskog roka od 4 (četiri) meseca, prema članu 49. Zakona i prema pravilu 39 (1) (c) Poslovnika, da promoviše pravnu sigurnost, obezbeđujući da se slučajevi koji se odnose na ustavna pitanja razmatraju u razumnom periodu i da prethodne odluke ne budu stalno otvorene za osporavanje (vidi, između ostalog, slučajeve ESLJP-a: *Mocanu i drugi protiv Rumunije*, zahtevi br. (10865/09, 45886/07 i 32431/08) od 17. septembra 2014. godine, stav 258; *Lopes de Sousa Fernandes protiv Portugalije*, br. 56080/13 od 19. decembra 2017. godine, stav 129; i vidi takođe, između ostalog, slučajeve Suda: KI120/17, podnosilac zahteva: *Hafiz Rizahu*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. decembra 2017. godine, stav 39; KI115/20, gore citiran, stav 54).
54. Ovaj rok takođe omogućava eventualnom podnosiocu zahteva da razmotri da li želi da podnese zahtev i, ako želi, da odluči o konkretnim žalbama i argumentima koje treba da iznese i ujedno olakša utvrđivanje činjenica u ovom slučaju, jer vremenom, svako drugo pravilno utvrđivanje pokrenutih pitanja postaje problematično (vidi presudu ESLJP-a: *Sabri Gunes protiv Turske*, predstavka br. 27396/06 od 29 juna 2012 godine, stav 39; vidi i slučaj Suda: KI12/20, podnositeljka zahteva: *Hamijet e Dinarama-Daija*, rešenje o neprihvatljivosti od 6. novembra 2020. godine, stav 42).
55. Ovo pravilo naglašava vremenski rok za kontrolu koju vrši Sud i upozorava pojedince i državne organe na rok posle kojeg takva kontrola nije više moguća (vidi, odluku ESLJP-a: *Walker protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 34979/97 od 25. januara 2000. godine; vidi, takođe, presudu ESLJP-a: *Sabri Gunes protiv Turske*, citiranu u tekstu iznad, stav 40; vidi, takođe, i slučajeve Suda: KI53/18, podnosilac zahteva: *Hajri Ramadani*, rešenje o neprihvatljivosti od 6. decembra 2018. godine, stav 45; KI115/20, gore citiran, stav 56).
56. Stoga, na osnovu gore navedenih razloga, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca podnet van zakonskog roka propisanog članom 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) Poslovnika, te je kao takav, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 21.4 i 49. Zakona i na osnovu pravila 39 (1) (c) Poslovnika, dana 08. juna 2022. godine. jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Remzie Istrefi Peci

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka Nimani

